

**Universiteit
Leiden**

Herstelplan masteropleiding African Studies

Goedgekeurd door het faculteitsbestuur van de Faculteit der Geesteswetenschappen
op 24 juni 2014.

Herstelplan masteropleiding African Studies

Inleiding

Dit herstelplan is tot stand gekomen binnen een projectorganisatie waaraan onder meer vertegenwoordigers van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, de examencommissie, de opleidingscommissie en het Afrika-Studiecentrum deelnamen. Het herstelplan is met een positief advies van de opleidingscommissie vervolgens door het Faculteitsbestuur en het College van Bestuur geaccordeerd. – juni 2014.

Oordeel van de visitatiecommissie

De visitatiecommissie heeft geconcludeerd dat de MA-opleiding African Studies van de Universiteit Leiden niet voldeed aan de eisen voor basiskwaliteit die een voorwaarde zijn voor heraccreditatie (zie QANU-rapport d.d. 1 april 2014). De commissie beoordeelde de opleiding op Standaard 1 voldoende, maar op Standaarden 2 en 3 onvoldoende. Voor een samenvatting van het oordeel van de commissie wordt verwezen naar bijlage 1 van dit herstelplan. De opleiding heeft de afgelopen periode daarom gewerkt aan een gedegen herstelplan dat voldoende uitzicht biedt op heraccreditatie in de nabije toekomst.

Leeswijzer herstelplan

In het hierna volgende beschrijft de opleiding haar herstelplan om de door de commissie geconstateerde gebreken op een structurele manier te verhelpen, met het doel om tijdelijke verlenging van de accreditatieduur van twee jaar te verkrijgen.

Het herstelplan is als volgt te lezen:

Eerst volgt op specifieke punten het oordeel van de commissie (in tekstkaders), inclusief gedane aanbevelingen, gebaseerd op het QANU-rapport (d.d. 1 april 2014). Vervolgens beschrijft de opleiding de reeds genomen en nog te nemen stappen om aan de kritiek, bezwaren en aanbevelingen van de commissie tegemoet te komen. Waar nodig wordt voor een toelichting of illustratie van de maatregelen verwezen naar de bijlagen.

Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. Profilering van de opleiding
2. Curriculum, leerlijnen en interdisciplinariteit
3. Voorbereiding op de arbeidsmarkt
4. Werkwijzen en functioneren van de opleidingscommissie
5. Stage- en scriptieregelingen
6. Instroom
7. Studentbegeleiding
8. Communicatie
9. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

1 Profilering van de opleiding

In de Kritische Reflectie van maart 2013 heeft de opleiding haar profiel uitgebreid beschreven. De commissie was daar positief over, maar vond vooral dat de opleiding zich daarin duidelijker moest profileren ten opzichte van andere opleidingen, waaronder de BA Afrikaanse talen en culturen en de tweejarige Researchmaster African Studies. De MA-opleiding African Studies beoogt een opleiding te zijn waarin studenten van verschillende bacheloropleidingen uit Nederland en daarbuiten kunnen instromen, mits zij over voldoende kennis over Afrikaanse culturen en/of samenlevingen beschikken. De belangrijkste doelen van de opleiding zijn:

- de kennis van de studenten over de culturen en samenlevingen van Afrika te verdiepen in een interdisciplinaire context;
- algemene academische en wetenschappelijke vaardigheden op masterniveau te ontwikkelen, ten behoeve van een adequate aansluiting op de (internationale) arbeidsmarkt.

Een deel van de instroom van de opleiding zal logischerwijs gevormd worden door studenten van de BA-opleiding Afrikaanse talen en culturen, maar in de nabije toekomst ook door studenten van de BA-opleiding International Studies, die als specialisatie Afrika hebben gekozen. Ten opzichte van deze Leidse bacheloropleidingen positioneert de master zich als volgt:

T.o.v. de bachelor Afrikaanse talen en culturen

- Een verdere interdisciplinaire benadering, waarbij disciplines uit de geesteswetenschappen gekoppeld worden met die uit de sociale wetenschappen, en dan met name politieke wetenschappen, antropologie en economie;
- Geen nadere (Afrikaanse) taalverwerving in de master.

T.o.v. de bachelor International Studies (specialisatie Afrika)

- Master is volledig geconcentreerd op de culturen en samenleving van Afrika;
- Geen nadere (Afrikaanse) taalverwerving in de master.

Studenten uit beide bacheloropleidingen kunnen probleemloos instromen in de master. In de master vindt geen nadere (Afrikaanse) taalverwerving plaats, omdat deze enerzijds niet strikt noodzakelijk is voor de bestudering van interdisciplinaire vraagstukken op masterniveau, en binnen het korte eenjarige programma zelfs ten koste zou kunnen gaan van bv. inhoud, niveau, interdisciplinariteit en voorbereiding op de arbeidsmarkt (stage). Bovendien is er niet één bindende taal van het Afrikaanse continent.

Studenten die vanuit de BA Afrikaanse talen en culturen verder willen met een specifieke taalkundige interesse, kunnen terecht bij het programma 'Language Diversity of Africa, Asia and Native America' binnen de MA Linguistics.

Ten opzichte van de tweejarige Leidse researchmaster profileert de master zich vooral op de volgende wijze:

- De eenjarige opleiding kent voortaan een maatschappelijke of wetenschappelijke stage, specifiek gericht op de toekomstige beroepspraktijk (zie hoofdstuk 2);

- In de tweejarige researchmaster is de mate en omvang van onderzoek en training in onderzoeksmethodologie aanzienlijk groter;
- De tweejarige researchmaster leidt bij uitstek op voor een wetenschappelijke functie op de arbeidsmarkt, in het bijzonder ook een promotieonderzoek.

(Inter)nationale profilering ten opzichte van andere opleidingen

De Leidse MA-opleiding heeft een grote mate van interdisciplinariteit en combineert disciplines uit de geesteswetenschappen met die van de sociale wetenschappen. De Leidse MA-opleiding is een regiostudies-opleiding in brede zin van het woord en niet gericht op het verdiepen van taalkennis. In deze opzichten wijkt de Leidse master af van de meeste Afrikanistische opleidingen op het vasteland van Europa, die overigens ook veelal tweejarig zijn. De Leidse opleiding is zowel te vergelijken met de MSc African Studies van de universiteit van Edinburgh, als de MA African Studies aangeboden door de School of Oriental and African Studies (SOAS) in Londen, met dien verstande dat in Leiden voornamelijk de keuzemogelijkheden voor studenten beperkter zijn en taalverwerving geen onderdeel van het curriculum vormt. Tot slot zijn ook de zeer goede faciliteiten en de reputatie van onderzoek en onderwijs aan de Leidse universiteit en aan het Afrika-Studiecentrum zaken waarmee de MA-opleiding zich positief onderscheidt.

2 Curriculum, leerlijnen en interdisciplinariteit

- “De commissie heeft het curriculum bestudeerd en heeft geconcludeerd dat dit problematisch is omdat de eindkwalificaties niet adequaat naar het curriculum vertaald zijn. Volgens de eindkwalificaties hebben afgestudeerden kennis en inzicht in een breed scala aan disciplines, en kunnen zij de methodologie toepassen in eigen onderzoek. De commissie heeft geconstateerd dat de disciplines geschiedenis en letterkunde voldoende terugkeren in het curriculum, maar dat voor culturele antropologie, ontwikkelingseconomie en sociologie voldoende gespecialiseerd onderwijsmateriaal ontbreekt. De commissie meent dat het curriculum geen volledige opleiding Afrika Studies biedt.
- Daarnaast heeft de commissie twijfels over de mate waarin academische vaardigheden in het curriculum zijn opgenomen en raadt ze aan om een duidelijke leerlijn hiervoor op te nemen.
- De commissie is positief over de mogelijkheid onderzoek te doen in Afrika en beveelt aan dit als een verplicht onderdeel in te bouwen.”
- Hoewel de commissie positief is over het onderzoek van de docenten en het feit dat dit in het onderwijs verweven is, is zij van mening dat deze verwevenheid nog duidelijker mag worden aangezet.
- De commissie adviseert de opleiding om een heldere didactische visie te formuleren als nadere uitwerking van de visie van de instelling en de faculteit.”

Onderwijsvisie

Het opleidingsbestuur heeft in samenwerking met de opleidingscommissie de volgende onderwijsvisie geformuleerd. Deze visie ligt aan de basis van een vernieuwd curriculum en zal de richtlijn vormen voor eventuele verdere curriculumontwikkeling in de toekomst.

De benadering van volkeren, culturen en samenlevingen vanuit een Afrikaans perspectief vormt de kern van zowel het curriculum van de MA African Studies, als van de wetenschappelijke en maatschappelijke vragen binnen de Afrikastudies in de toekomst. In de vernieuwde aanpak van het curriculum worden regionale en culturele diversiteit bestudeerd, zonder de gevestigde geografische verdeling van Afrika te repliceren (zie later in dit hoofdstuk).

Dit betekent dat de opleiding een kritische attitude benadrukt met betrekking tot “constructies” van Afrika die ontwikkeld zijn in de globale interacties tijdens het kolonialisme en in de post-koloniale periode. Het Afrikaanse perspectief is gebonden aan een interdisciplinaire benadering – gevoed door inzichten vanuit de sociolinguïstiek, culturele en literatuurstudies, geschiedenis en sociale wetenschappen – in een uniek samenspel van onderwijs, onderzoek en ervaring in het werkveld. Een dergelijke interdisciplinaire aanpak is noodzakelijk om te kunnen werken met complexe kwesties die in toenemende mate buiten het bereik liggen van elk van de afzonderlijke disciplines.

Interdisciplinariteit

1. Interdisciplinariteit in de MA African Studies kan het beste worden begrepen met een kwalitatieve methodologie, waarin culturele expressie (tekst, visueel, taal, herinnering, netwerk) centraal staat, en die met vragen en met methodologieën uit de sociale wetenschappen geïntegreerd kan worden;
2. De interdisciplinariteit van de MA African Studies wordt versterkt door samenwerking tussen Afrika-specialisten van de instituten LUCL, LUCAS en LUIH van de Faculteit der Geesteswetenschappen en van het Afrika-Studiecentrum;
3. Interdisciplinariteit wordt vormgegeven zowel in de afzonderlijke cursussen, alsook in het programma als geheel;
4. Interdisciplinariteit van het curriculum maakt uitbreiding van en aansluiting op een verscheidenheid van relevante BA-programma's mogelijk;
5. Er wordt geen (nadere) taalverwerving in de master verwacht, mede omdat de opleiding ook op instroom uit andere opleidingen en disciplines in Nederland en elders mikt.

Onderwijsomgeving en begeleiding

1. Het onderwijs besteedt ruime aandacht aan onderzoek door middel van het verweven van actuele onderzoeksactiviteiten/resultaten van de docenten in het onderwijs en het opnemen van de studenten in Leidse onderzoeksgroepen voor het voorbereiden van hun stage en MA-thesis;
2. De opleiding biedt keuze uit een gevarieerd palet aan (interdisciplinaire) stages en scripties, geeft prioriteit aan internationale mobiliteit, en voorziet in goede ondersteuning daarbij binnen Leidse onderzoeksnetwerken;
3. De opleiding bereidt voor op wetenschappelijke en andere posities op de internationale arbeidsmarkt, mede dankzij stage en onderzoek;

4. De academische vorming in het curriculum sluit enerzijds aan op de vooropleiding van studenten, anderzijds op de arbeidsmarkt;
5. Het onderwijs aan en de begeleiding van studenten wordt gekenmerkt door samenwerking, activerende werkvormen (workshops) en feedback;
6. De diversiteit in toetsvormen (mondelinge presentaties, papers, bijdrage in workshops en seminars, stage en thesis) levert een bijdrage aan het leerproces en sluit aan op de gewenste competenties in het werkveld;
7. De adequate aanpak van eventuele problemen tijdens, en verbetermogelijkheden van de colleges, de stage en het onderzoek/schrijfproces wordt centraal gesteld.

Curriculumwijziging in twee fasen

De opleiding onderkent de bezwaren van de commissie ten aanzien van de beoogde eindkwalificaties en de adequate vertaling daarvan naar het curriculum. Zij zal het curriculum daarom herzien, maar acht het, mede vanwege de zorgvuldigheid waarmee dit dient te gebeuren, noodzakelijk deze herziening in twee fasen door te voeren, waarbij de belangrijkste wijzigingen per 2015-16 worden doorgevoerd.

In grote lijnen voert de opleiding in het komend academisch jaar (2014-15) een klein aantal wijzigingen door waardoor er voornamelijk meer aandacht zal zijn voor academische vorming binnen de opleiding. Met ingang van het daarop volgende studiejaar (2015-16) wordt het curriculum verder herzien om, in gezamenlijkheid met het Afrika-Studiecentrum, volwaardige invulling te geven aan de interdisciplinaire aanpak van Afrikastudies, vanuit zowel de geesteswetenschappen als de sociale wetenschappen. Daarnaast zal een verplichte stage ook een betere voorbereiding op de arbeidsmarkt borgen.

Curriculum 2014-15

In 2014-15 worden de volgende lichte wijzigingen in het programma aangebracht:

1. Invoering van een scriptieseminar

Dit nieuwe scriptieseminar voorziet in een meer adequate training in academische vaardigheden, alsook in betere ondersteuning en begeleiding van het scriptieproces. Deelname van studenten is mede gewaarborgd door 5 EC van de scriptiewaardering hiervoor afzonderlijk te reserveren. De scriptie zelf zal daardoor voortaan niet langer met 20 EC, maar met 15 EC worden gehonoreerd. Voor een gedetailleerde beschrijving van het scriptieseminar wordt verwezen naar bijlage 2.

2. Aanbod Afrikastage

Een Afrikastage (10 EC) wordt in 2014-15 aangeboden als regulier keuze-onderdeel naast de regiocursussen in het tweede semester. In samenwerking met het Afrika-Studiecentrum voorziet de opleiding in een uitgebreid en divers (interdisciplinair) stage-aanbod. Voor een nadere omschrijving van de stage (Field Assignment) wordt verwezen naar bijlage 2. Voor nadere informatie over de stagebegeleiding wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

In aanvulling hierop wordt er bij de invulling en uitwerking van de scriptie met ingang van 2014-15 op toegezien dat deze niet monodisciplinair wordt vormgegeven, maar een verantwoorde mate van interdisciplinariteit in de Afrikastudies omvat. Voor meer informatie daarover wordt verwezen naar hoofdstukken 5 en 9 van dit herstelplan.

Curriculum vanaf 2015-16

Met ingang van 2015-16 krijgt een nieuw curriculum haar definitieve vorm. Schematisch zal dit er als volgt gaan uitzien:

Semesters	Blocks	Courses			
Semester 1	Block 1	T h e s i s S e m i n a r 5 E C	The Field of African Studies 10 EC		Literature, Art and Culture in Africa 5 EC
	Block 2		History and Politics in Africa 5 EC	Language and Communication in Africa 5 EC	Economy, Geography and Society in Africa 5 EC
Semester 2	Block 1		Field Assignment in Africa (stage) 10 EC		
	Block 2		Master's Thesis (scriptie) 15 EC		

De visitatiecommissie heeft het vak The Field of African Studies and Interdisciplinarity Part 1 - Aims and results of Africanist Research een 'goed gekozen vak binnen het programma' genoemd dat studenten voorbereidt op interdisciplinair onderzoek, 'een must binnen het domein van de Afrikastudies'. Het vak, dat wordt gedeeld met de research masteropleiding African Studies, biedt een breed geschakeerd overzicht van de verschillende disciplines die in de Afrikanistiek van belang zijn, met een sterke nadruk op de sociaalwetenschappelijke invalshoek. In het vernieuwde curriculum wordt het vak dan ook gehandhaafd.

De volgende vier research seminars worden met ingang van 2015-16 in het eerste semester aangeboden en zijn verplicht voor alle MA African Studies-studenten (en open voor anderen bij voldoende voorkennis). In deze vier seminars zullen in werkcollegevorm de verschillende disciplinaire benaderingen binnen de Afrikastudies in hoofdlijnen aan de orde komen. De seminars bereiden studenten voor op het doen van onderzoek door middel van een training in verschillende onderzoeksmethoden; de werkstukken waarmee de seminars worden afgesloten zijn bovendien vingeroefeningen voor de eindschriftie.

1. Literature, Art and Culture in Africa

Dit research seminar benadert de 'constructie' van Afrika in films, vanuit een literaire en antropologische benadering. De docente combineert deze twee disciplines in haar opleiding, onderzoek en onderwijs.

2. *Language and Communication in Africa*

Dit research seminar vervangt het vroegere seminar Language, Culture and Cognition. Het nieuwe seminar combineert de disciplinaire benaderingen van de antropologische taalkunde, mediastudies en antropologie en sluit goed aan bij lopende onderzoeksprojecten.

3. *History and Politics in Africa*

Dit research seminar is een licht gewijzigde voortzetting van het huidige geschiedenisseminar. Het wordt gedoceerd door twee nieuwe docenten en combineert geschiedenis met politieke wetenschappen.

4. *Economy, Geography and Society in Africa*

Dit research seminar is volledig nieuw en wordt verzorgd door docenten uit het Afrika-Studiecentrum. Het combineert verschillende disciplinaire benaderingen uit sociale wetenschappen.

In de voorbereiding bespreken de docenten van alle vier de seminars de specifieke thema's die per jaar worden ingevuld om de samenhang en afstemming te optimaliseren. Voor de gedetailleerde cursusbeschrijvingen van het nieuwe curriculum wordt verwezen naar bijlage 2.

Invoering verplichte stage

Met ingang van studiejaar 2015-16 is de Afrikastage verplicht. Studenten volgen dan niet langer een van de regiocursussen.

De belangrijkste veranderingen vanaf 2015-16 ten opzichte van het huidige programma zijn de volgende:

- het scriptieseminar is uitgebreid en deelname is gewaarborgd door 5 EC van de scriptiewaardering hiervoor afzonderlijk te reserveren;
- een Afrikastage is verplicht;
- de drie research seminars uit het oude programma worden met een vierde (sociaalwetenschappelijk) seminar uitgebreid (Economy, Geography and Society in Africa). In het oude programma was 5 EC ingeruimd voor een uitbreiding van een van de seminars. Het nieuwe vierde research seminar vervangt deze uitbreiding.

Bovenstaande houdt in dat, ten opzichte van het curriculum in 2013-14, 15 EC van de 60 EC wezenlijk anders geprogrammeerd zullen worden in het nieuwe curriculum: namelijk 10 EC Field Assignment in Africa en 5 EC in relatie tot het vierde research seminar. De drie seminars uit het oude programma komen terug in het nieuwe programma, met slechts beperkte wijzigingen die niet ongebruikelijk zijn bij de jaarlijkse invullingen van research seminars.

Samenwerking met het Afrika-Studiecentrum

De opleiding wordt verzorgd door medewerkers van verschillende instituten van de Faculteit der Geesteswetenschappen en door medewerkers van het Afrika-Studiecentrum, die daartoe een 0-aanstelling aan de faculteit wordt gegeven. Hierdoor kan de opleiding, meer dan in de huidige situatie, naast expertise op geesteswetenschappelijk gebied (vanuit de

faculteit) voortaan ook beschikken over expertise op sociaalwetenschappelijk terrein (vanuit het Afrika-Studiecentrum).

Het Afrika-Studiecentrum zal voornamelijk zijn betrokken bij de volgende curriculumonderdelen:

- The Field of African Studies and Interdisciplinarity Aims and results of Africanist research (docenten: Prof. dr. A.J. Dietz, Prof. dr. M.E. de Bruijn, Dr. R.A. van Dijk, Drs. J.C.M. Damen, Dr. H. Wels)
- Economy, Geography and Society in Africa (docenten: Dr A. Akinyoade, Dr M. Dekker, Prof. dr. A.J. Dietz (co-ordination), Prof. J.W.M. van Dijk, Dr. M. Kaag, Dr. A.H.M. Leliveld, Dr. C.T. Nijenhuis (assistant to the co-ordinator), Dr. M.M.E.M. Rutten, Prof. C.U. Uche)
- History and Politics in Africa (docenten: Dr. K. van Walraven (co-ordination); Prof. dr. J.B. Gewalt; Prof. Dr. M.E. de Bruijn.)
- Field Assignment in Africa (stageaanbod en stagebegeleiding)
- Master Thesis (scriptiebegeleiding)

De faculteit en het Afrika-Studiecentrum werken overigens al geruime tijd samen binnen de 2-jarige Research Master African Studies.

Relatie met de beoogde eindkwalificaties

Gelijktijdig met de start van dit nieuwe curriculum vanaf 2015-16 zullen de huidige eindtermen worden geherformuleerd, conform de Dublin-descriptoren. Daarmee wordt vooral bereikt dat de academische vaardigheden nadrukkelijker zullen zijn opgenomen, zodat ze ook beter in het curriculum kunnen worden verwerkt en zichtbaar gemaakt. Deze herformulering betekent overigens niet dat de opleiding inhoudelijk andere eisen zal stellen dan in de huidige eindtermen. Voor de vernieuwde eindtermen per 2015-16 wordt verwezen naar bijlage 3.

De nieuwe eindtermen komen in het nieuwe curriculum als volgt terug in de verschillende curriculumonderdelen:

	1 Kennis en inzicht	2 Toepassen kennis en inzicht	3 Oordeels- vorming	4 Communi- catie	5 Leervaar- digheden
The Field of African Studies and Interdisciplinarity Part 1 - Aims and results of Africanist Research	x		x	x	
History and Politics in Africa	x	x	x	x	
Literature, Art and Culture in Africa	x	x	x	x	

Language and Communication in Africa	x	x	x	x	
Economy, Geography and Society in Africa	x	x	x	x	
Field Assignment in Africa	x	x	x	x	x
Thesis Seminar: Methods of enquiry and dissemination in African Studies	x	x	x	x	x
MA Thesis African Studies		x	x	x	x

De bovenstaande tabel maakt inzichtelijk dat alle eindtermen in het masterprogramma worden gerealiseerd. Voor het niveau van de afzonderlijke studieonderdelen geldt voor de masteropleiding dat de studieonderdelen een niveau hebben van 500 of 600, met uitzondering van het vak Field of African Studies and Interdisciplinarity Part 1 - Aims and results of Africanist Research (400).

Eindterm 1 (gespecialiseerde kennis en inzicht) geldt voor de vier opgesomde (inter-) disciplinaire vakken. Er is in de colleges ruim aandacht voor actuele ontwikkelingen en onderwerpen in onderzoek en op het maatschappelijke vlak. Hierbij sluiten docenten vaak aan bij hun eigen recente onderzoek of optredens voor een breder publiek door het bediscussiëren van eigen onderzoeksresultaten of actuele thema's in de media.

Eindterm 2 (toepassing van kennis en inzicht), eindterm 3 (geïnformeerde en kritische houding ten opzichte van de vergaarde kennis) en eindterm 4 (verslaglegging van onderzoek) zijn van toepassing op alle vier de research seminars. De vijfde en laatste eindterm komt in de vorm van papers en presentaties systematisch tot uitdrukking. In het thesis seminar is er ook aandacht voor de vaardigheid wetenschappelijke kennis voor een breder publiek te presenteren. Studenten wordt immers gevraagd voor *peers* en alle docenten van de opleiding hun eigen onderzoek(svoorstel) breed toegankelijk te presenteren.

Leerlijnen (academische vaardigheden en inhoud)

De leerlijn voor de academische vaardigheden ziet er als volgt uit, waarbij de leerdoelen in het scriptieseminar expliciet getraind worden in de werkgroepen door individuele feedback op schriftelijk werk en mondelinge presentatie en discussie.

Leerlijn	Leerdoelen	Field of African Studies	Research Seminars	Thesis Seminar	Thesis
Writing	The ability to give a clear written report on the research results in English	x	x	x	x

Oral presentation	The ability to give a clear oral report on the research results in English		x	x	
Discussion skills	The ability to provide constructive academic feedback	x	x	x	
	The ability to engage with constructive academic feedback	x	x	x	x
Methodology	The ability to independently identify and select literature or sources		x	x	x
	The ability to independently formulate a clear and well-argued research question		x	x	x
	Knowledge and comprehension of the theoretical foundation of the discipline and of its position vis-à-vis other disciplines	x			
Analytical skills	The ability to analyze and evaluate literature and sources for the purpose of producing an original scholarly argument		x	x	x

In het scriptieseminar worden de activiteiten voor academische vaardigheden uit de inhoudelijke werkgroepen expliciet ingebracht. De cursusopbouw van het scriptieseminar weerspiegelt de leerlijnen van deze academische vaardigheden, met aandacht voor de activiteiten in de research seminars.

De inhoudelijke leerlijnen binnen het masterprogramma zijn vanwege zijn beperkte omvang van één jaar minder strak gedefinieerd. Het gespecialiseerde karakter van de afzonderlijke studieonderdelen dat in een masteropleiding verwacht mag worden, speelt hierbij ook een belangrijke rol. Dit neemt niet weg dat er een cruciale inhoudelijke leerlijn bestaat voor ca. helft van de opleiding, zijnde de relatie van minimaal een van de aangeboden vakgebieden/ research seminars (10 EC) tot het onderwerp van de eindschiptie (15 EC). Daarnaast hebben verschillende studieonderdelen op vrij natuurlijke wijze inhoudelijke raakvlakken, zoals samenleving & ontwikkeling van Afrika, politiek & bestuur van Afrika en geschiedenis van Afrika en media, kunst en literatuur van Afrika.

Samenvattend curriculumoverzicht

Het curriculum ziet er vanaf 2015-16 samengevat als volgt uit:

Semester	Titel cursus	Werkvorm	Niveau	EC	Toetsing	Relatie met eindterm
I	The Field of African Studies and Interdisciplinarity Part 1 - Aims and results of Africanist Research	lc, sem	400	10	wp, as	1,3,4
I	History and Politics in Africa	lc, sem	500	10	wp, op, pa,	1,2,3,4
I	Literature, Art and Culture in Africa	lc, sem	500	10	op, pa, wth	1,2,3,4
I	Language and Communication in Africa	lc, sem	500	10	wp	1,2,3,4
I	Economy, Geography and Society in Africa	lc, sem	500	10	oe, as	1,2,3,4
I, II	Thesis Seminar: Methods of enquiry and dissemination in African Studies	sem, ss	500	5	pro, pa	1,2,3,4,5
II	Field Assignment in Africa	is, men	500	10	pa, pro, wp	1,2,3,4,5
II	MA Thesis African Studies	ss, men	600	15	pro, pa, wp	2,3,4,5

Werkvormen:

lc = lectures; sem = seminars; men = mentoring/supervision; ss= self-study; is = internship.

Toetsing:

wth = take home examination; wp = paper, essay, thesis; oe = oral examination; op = oral presentation; pa = participation; as = (weekly) assignments; pro = protocol, proposal.

Verwevenheid onderwijs en onderzoek

De verwevenheid van onderwijs en onderzoek is volgens de visitatiecommissie reeds redelijk in balans, maar zal in het nieuwe curriculum sterker zijn doordat de stage en met name de scriptie in bestaande onderzoeksgroepen gekaderd zullen zijn. Hierdoor zullen de studenten uitgenodigd worden direct aan te sluiten bij lopend onderzoek van de staf. De research seminars zullen ook aansluiten op actueel onderzoek van de staf. Bovendien zijn de gastsprekers in deze seminars onderzoekers die rapporteren over hun lopend onderzoek als dat deel uit maakt van het thema van het research seminar van dat jaar. Alle betrokken docenten zijn zeer actieve onderzoekers die hun onderzoek graag met hun onderwijs verweven.

Tweede instroommoment

Alle Leidse masteropleidingen kennen formeel een tweede instroommoment in februari. De opleiding adviseert aanstaande studenten per september in te stromen, maar instroom in februari zal ook in het nieuwe curriculum mogelijk blijven. In dat geval ziet het curriculum, en de volgtijdelijkheid van de cursussen er iets anders uit.

Studenten die in februari instromen volgen de cursus *Theory in African studies; linking theory to empiry* in blok III (15 EC) bij de Research Master African Studies (zie voor beschrijving bijlage 2), hebben hun eigen scriptieseminar (5 EC) en doen in blok IV hun Afrikastage (10 EC). Vanaf september schrijven ze hun Masterscriptie (15 EC) en volgen ze (afgestemd op hun vooropleiding en in overleg met de examencommissie) drie van vier research seminars (15 EC). De cursus *Theory in African studies; linking theory to empiry* gaat dieper dan de cursus *Aims and results of Africanist research* en maakt deze laatste cursus overbodig voor de studenten die in februari instromen. Deze studenten krijgen hun eigen scriptieseminar zodat zij optimaal voorbereid hun Field Assignment in Afrika kunnen doen. Dit wordt beoordeeld aan de hand van het onderzoeksvoorstel, hetgeen een voorwaarde is voor het doen van de Field Assignment en daarom zijn de ECs die bij het scriptieseminar horen voor deze studenten ingepland in blok 2 van semester 1. In het tweede en laatste semester, na terugkomst uit Afrika, beginnen deze studenten onmiddellijk aan de uitwerking van hun gegevens in een scriptie en volgen in het tweede blok de drie research seminars. Dit programma voor instromers in februari maakt optimaal gebruik van bestaand onderwijs en is inhoudelijk en kwalitatief gelijkwaardig aan het hierboven beschreven programma bij een instroommoment in september.

3 Voorbereiding op de arbeidsmarkt

- “De commissie is van mening dat de opleiding onvoldoende aandacht heeft voor een vervolg in de beroepspraktijk en beveelt de opleiding aan om hier in de toekomst verandering in te brengen.”

De opleiding onderkent dat zij meer aandacht moet besteden aan de aansluiting bij de beroepspraktijk. Zij zal daarom met de hieronder genoemde maatregelen in de toekomst meer aandacht voor, en een betere interactie met het werkveld garanderen:

- De verplichte ‘Afrikastage’ biedt met ingang van 2015-16 de studenten een goede mogelijkheid enige tijd door te brengen in een organisatie in het (internationale) werkveld (zie eerder in hoofdstuk 2). Deze vorm van verwerving van praktijkervaring wordt daarmee geïnstitutionaliseerd in de opleiding. Bovendien worden ter ondersteuning daarvan de stageprocedure en –begeleiding verder geformaliseerd (zie later onder hoofdstuk 5);
- In het cursorisch onderwijs zal meer gerichte aandacht zijn voor de oriëntatie op de maatschappelijke toepassingen van de (internationale) activiteiten van de onderzoeksgroepen, met name aan het Afrika-Studiecentrum o.a. door gastlezingen

van mensen uit het veld (zie bijvoorbeeld de cursusbeschrijving van het research seminar Economy, Geography and Society in Africa);

- De relatie met de beroepspraktijk zal verder worden verstevigd doordat jaarlijks enkele hoogopgeleide professionals die hun kennis van Afrika willen vergroten, via contractonderwijs zullen participeren en interacteren in de research seminars van de master African Studies. Er zijn daartoe al concrete afspraken gemaakt met ministeries;
- De opleiding zal met ingang van 2015-16 alumni inschakelen voor terugkoppeling van eigen ervaringen uit hun beroepspraktijk en advies over het curriculum. Hiertoe richt de opleiding een klankbordgroep van alumni in. Ook wordt de reeds bestaande LinkedIn groep ingezet voor regelmatige peiling en discussie over verrijking van het curriculum;
- De opleiding zal met ingang van 2014-15 arbeidsmarktvoorlichting organiseren i.s.m. de facultaire loopbaanservice. Dit kan een workshop zijn waarin de studenten actief aan de slag gaan met hun arbeidsmarktprofiel en waarbij een aantal alumni worden uitgenodigd die vertellen over de beroepspraktijk met *tips & tricks* over het vinden van werk en het opbouwen van een netwerk;
- Docenten en de studietoelichting zullen tot slot de studenten via de geëigende kanalen beter verwijzen naar de [ondersteunende faciliteiten die het facultaire Loopbaanservice biedt](#) voor oriëntatie op de arbeidsmarkt. Studenten hebben via de loopbaanservice toegang tot een netwerk van alumni African Studies en potentiële werkgevers. In adviesgesprekken over de toekomstmogelijkheden van de individuele student wordt er vaak met hen contact gelegd.

4 Werkwijze en functioneren van de opleidingscommissie

- “De opleidingscommissie moet haar taken duidelijker definiëren, een visie op het curriculum formuleren en een proactieve houding aannemen.
- De commissie raadt de opleidingscommissie aan haar samenkomsten en discussies te institutionaliseren en een oplossing te zoeken voor de moeilijke zoektocht naar studentleden. Tot slot zou zij het evaluatiemoment moeten herzien.
- De commissie vraagt zich af op welke wijze studenten van de masteropleiding Afrika Studies in de opleidingscommissie vertegenwoordigd worden.”

De opleiding neemt de volgende maatregelen om de werkwijze en het functioneren van de opleidingscommissie (OLC) te verbeteren, haar positie te versterken, en de aandacht voor de kwaliteitszorg van het onderwijs verder te verhogen:

- Met ingang van 2014-15 wordt een afzonderlijke OLC ingericht voor de master African Studies. Daarin zullen twee masterstudenten en twee stafleden zitting nemen. Eén van beide stafleden wordt betrokken van het Afrika-Studiecentrum. Een afzonderlijke OLC garandeert enerzijds dat de aandacht voor het masteronderwijs wordt vergroot, en anderzijds dat masterstudenten veel beter te motiveren zijn om

lid te worden van een commissie die zich specifiek op de eigen opleiding richt. Werving van studentleden vindt plaats in september;

- De Faculteit der Geesteswetenschappen zal met ingang van 2014-15 voor al haar OLC's voorzien in een facultair Handboek Opleidingscommissies. Daarin worden onder meer taken en verantwoordelijkheden van de OLC duidelijk gedefinieerd. Ten behoeve van de MA African Studies wordt daaraan een kort addendum toegevoegd met opleidingsspecifieke zaken, al dan niet speciaal ter informatie van de studentleden van de OLC. Voor OLC-studentleden verzorgen de Leidse assessoren overigens jaarlijks universitaire en facultaire trainingen;
- Aan de start van ieder academisch jaar staan zittende en nieuwe OLC-leden in een bijeenkomst expliciet stil bij de positie, taken en verantwoordelijkheden van de OLC;
- Met ingang van 2014-15 zal de OLC werken volgens een jaaragenda die jaarlijks aan de start van het academisch jaar wordt opgesteld (bijlage 4). Deze jaaragenda volgt een (nieuw) facultair format en bevat de belangrijke evaluatie- en adviesprocessen waarbij de OLC een rol speelt. De OLC zal in ieder geval vijfmaal per studiejaar in reguliere vergadering bijeenkomen en last additionele bijeenkomsten in als daartoe noodzaak bestaat;
- In aanvulling op de reeds bestaande afzonderlijke cursusevaluaties (die reeds schriftelijk worden afgenomen na afloop van de cursussen) worden met ingang van 2014-15 twee semesterevaluaties ingevoerd in de maanden december en mei. Deze cursusoverstijgende evaluaties vinden plaats in de vorm van geprotocolleerde panelgesprekken onder OLC-studentleden en studenten. Hierbij kunnen zowel knelpunten binnen de cursussen als binnen het programma als geheel aan bod komen. De OLC-studentleden rapporteren naar de OLC;
- Met ingang van 2014-15 zullen studenten ook stages en het scriptieseminar individueel evalueren. De OLC stelt zich in kennis van de uitkomsten van die evaluaties en adviseert, indien nodig, in relatie tot het stage- en scriptieproces en de studentbegeleiding daarin;
- Uitslagen van programma-/semesterevaluaties worden voortaan, voorzien van schriftelijk OLC-advies, niet alleen naar het opleidingsbestuur (of eventueel faculteitsbestuur) gestuurd, maar ook geagendeerd bij regulier overleg in de opleiding tussen studietoelator, OLC, opleidingsbestuur en docenten (tweemaal per semester). Daarmee wordt de opleidingsbrede discussie over onderwijsinhoud en -kwaliteit verder gestimuleerd en de implementatie van adequate verbeteracties bevorderd;
- De visie van de OLC op het onderwijs en op het curriculum is eerder in dit document verwoord (hoofdstuk 2).

De totstandkoming van dit herstelplan heeft plaatsgevonden in nauw overleg met de huidige opleidingscommissie. In aanvulling daarop is begin mei 2014 ook afzonderlijk overlegd met masterstudenten uit de opleiding over het voorgenomen nieuwe curriculum en de aanvullende verbeteracties in relatie tot bv. stage- en scriptieprocedures. Daarop is met instemming door deze studenten gereageerd.

De opleidingscommissie zal aan het eind van de academische jaren 2014-15 en 2015-16 door middel van evaluaties onder studenten (en docenten) expliciet monitoren wat hun bevindingen zijn met de verbeterde procedures en het vernieuwde curriculum. Waar nodig zal de commissie adviezen tot verdere aanscherping of bijstelling daarvan formuleren. De opleidingscommissie ziet er samen met het opleidingsbestuur op toe dat verbeteradviezen adequaat vertaald worden naar verbeteracties (bv. in opleidingsjaarverslagen).

5 Stage- en scriptieregelingen

- “De commissie heeft met instemming kennis genomen van de training in schrijfvaardigheid, maar beveelt met klem aan de scriptieprocedure (inclusief het onderzoeksverblijf in Afrika) en de begeleiding hiervan te verhelderen en schriftelijk vast te leggen.”

De opleiding neemt onderstaande maatregelen om de regelingen en processen rondom stage en scriptie te verhelderen en vast te leggen en een goede begeleiding daarbij te borgen:

Scriptieregeling

De volgende maatregelen worden genomen om de scriptieprocedure verder te verhelderen en schriftelijk vast te leggen en een goede begeleiding daarvan (in binnen- en buitenland) te borgen:

- Op de scriptie was primair de reeds bestaande facultaire masterscriptieregeling van toepassing (bijlage 5). Daaraan wordt met ingang van 2014-15 een beperkt addendum toegevoegd, specifiek voor de masteropleiding African Studies.
- De opleiding voert met ingang van 2014-15 bovendien een scriptieseminar in (zie hoofdstuk 2). De belangrijkste doelstellingen van het scriptieseminar zijn de volgende:
 - kennismaking met verschillende scriptieonderwerpen en – begeleiders;
 - instructie in onderzoeksvaardigheden;
 - (peer)feedback op thesis/research proposals;
 - informatievoorziening over de scriptieregeling(en), scriptiebeoordeling en alle relevante procedures.

Voor nadere informatie over het scriptieseminar wordt verwezen naar bijlage 2.

De belangrijkste elementen uit de scriptieregeling/scriptieprocedure voor de MA African Studies zijn de volgende:

- De student schrijft in overleg met de verantwoordelijke docent gedurende het scriptieseminar een Thesis Proposal (bijlage 6), waarin de student een omschrijving geeft van het onderwerp en de centrale onderzoeksvraag van de scriptie en waarin de student aangeeft welke disciplines binnen de African Studies daarin nadruk zullen krijgen. Dit Thesis Proposal wordt ter goedkeuring ingediend bij de examencommissie;
- Met de goedkeuring van de examencommissie worden ook de begeleiders/ beoordelaars van de thesis aangewezen. Daarbij let de examencommissie erop dat deze verschillende disciplinaire achtergronden hebben;

- Na goedkeuring van dit initiële scriptievoorstel werkt de student dit verder uit tot een uitgebreider research proposal (ca. 10 pagina's), inclusief werkplan, dat de basis vormt voor de stage/het veldwerk en de definitieve scriptie. Voor nadere informatie hierover wordt verwezen naar de cursusbeschrijving (bijlage 2);
- Indien de student ten behoeve van de scriptie voor onderzoek/veldwerk naar een locatie buiten Leiden/Nederland vertrekt, wordt in het werkplan ook aandacht besteed aan de manier waarop de begeleiding ter plekke zal zijn geregeld en aan hoe de communicatie met de verantwoordelijke begeleidend docent(en) van de opleiding tijdens het onderzoek/veldwerk zal verlopen;
- Studenten evalueren het scriptieseminar en het schrijfproces aan het eind van het eerste semester en aan het eind van het tweede semester (in overeenstemming met het overige evaluatieproces, zie eerder onder hoofdstuk 4);
- Studenten die ten behoeve van hun scriptie elders een onderzoeksperiode/veldwerk doorbrengen, evalueren deze periode bij terugkomst aan de start van het schrijfproces van de scriptie;
- Voor nadere informatie over de borging van de interdisciplinariteit van de scriptie en over de beoordelingsprocedure van de scriptie (standaard 3) wordt verwezen naar hoofdstuk 9 in dit herstelplan.

Stageregeling

Nieuw in het programma vanaf 2015-16 is de aanwezigheid van een *verplichte* maatschappelijke of wetenschappelijke stage van 10 EC (zie hoofdstuk 2). Deze zal in de meeste gevallen in Afrika plaatsvinden. De stageplaatsen worden in belangrijke mate georganiseerd via de geïnstitutionaliseerde netwerken van het Afrika-Studiecentrum. Ook voor de stage zullen regelingen gelden die o.m. de kwaliteit, goede begeleiding en een adequaat beoordelingsproces zullen borgen.

- Op de stage is primair de reeds bestaande facultaire stageregeling van toepassing (bijlagen 7 en 8). Daaraan wordt een beperkt addendum toegevoegd, specifiek voor de masteropleiding African Studies;
- Er wordt met ingang van 2014-15 een stagecoördinator binnen de opleiding aangewezen die verantwoordelijk is voor de gang van zaken bij de stage in het algemeen, en die de verschillende begeleidingstrajecten in het oog houdt;

De belangrijke elementen uit de stageregeling/stageprocedure zijn de volgende:

- De student schrijft voor aanvang van de stage en in overleg met de verantwoordelijke docent een Stageplan (bijlage 8), waarin de student zowel het onderwerp en werkplan van de stage aangeeft alsook de vorm van begeleiding ter plaatse en vanuit Leiden. Dit stageplan wordt ter goedkeuring ingediend bij de examencommissie;
- In Afrika wordt de student op tweeërlei wijze begeleid. In de eerste plaats is er een plaatselijke begeleider en werkleider, in de tweede plaats is er de begeleider in de opleiding die in de meeste gevallen in Leiden zal zijn en contact houdt met de student door middel van e-mail en andere elektronische media;
- Met ingang van 2014-15 is er daarnaast een structureel interim-evaluatiemoment. Na vier weken wordt de student gevraagd een kort elektronisch formulier in te

vullen, waarin zij/hij aangeeft hoe de stage tot dan toe verloopt (bijlage 9). Ook anderszins kunnen studenten en begeleiders uiteraard contact opnemen met de stagecoördinator van de opleiding. Wanneer nodig zullen maatregelen worden genomen (door de begeleider in Leiden of anderszins) om ongewenste situaties tijdig recht te trekken;

- Na afloop schrijft de student een stageverslag volgens de daarvoor geldende facultaire richtlijnen;
- Bovendien wordt zij/hij gevraagd een korte eindevaluatie te schrijven van het stagebegeleidingsproces en dit aan de opleidingscommissie te sturen (bijlage 10).
- De betrokken docent beoordeelt de stage, gebruikmakend van het stagebeoordelingsformulier (bijlage 11). Bovendien schrijft zij/hij een korte reflectie op het verloop van de stage ten behoeve van de opleidingscommissie.

6 Instroom

- “Volgens de commissie zijn de lage studentaantallen een bedreiging voor de toekomst van de opleiding en zij raadt de opleiding dan ook aan na te denken over een concreet stappenplan om de instroom te verhogen.
- In het verlengde van een betere profilering van de opleiding raadt de commissie de opleiding aan om ernaar te streven het aantal buitenlandse studenten verder te vergroten.”

Om een gezonde, inspirerende opleiding te zijn is een kwantitatieve, maar ook kwalitatieve studentenpopulatie van cruciaal belang. De opleiding zet daarbij in op een instroom van minimaal 15 studenten per jaar, maar ook op diversiteit in o.a. land van herkomst en vooropleiding. De veranderingen zoals die in dit herstelplan beschreven staan, zullen bijdragen aan het verder aantrekken van zo'n populatie, die als onderdeel van de academische gemeenschap op haar beurt het interdisciplinaire profiel van de opleiding weer versterkt.

De strategie van de opleiding voor het vergroten van de instroom bestaat uit een aantal onderdelen:

Formuleren en verankeren van een helder en aantrekkelijk profiel en positionering van de opleiding

Voor het profiel, de positionering en de onderwijsvisie van de opleiding wordt in dezen verwezen naar hoofdstukken 1 en 2 van dit herstelplan.

Goede afstemming van instroomeisen en aanbod in vooropleiding

Studenten met een BA Afrikaanse talen en culturen of een Leidse BA International Studies met specialisatie Afrika kunnen instromen in de MA African Studies. Vooral de relatief grote studentaantallen in de Engelstalige BA International Studies, die vanaf 2014-15 zullen afstuderen, bieden in dit veranderende speelveld een groot potentieel. Daaronder bevinden zich ook internationale studenten. Studenten met een BA Literatuurwetenschap,

Geschiedenis, Politieke wetenschappen, Culturele antropologie (of vergelijkbare studies) met een sterke Afrikafocus en/of bijvoorbeeld een keuzepakket (of minor) Afrikastudies kunnen instromen, mits de toelatingscommissie constateert dat de voorkennis over Afrika voldoende is.

De opleiding zal zich in de werving ook speciaal richten op kandidaten met vooropleidingen in onder andere Napels, Gent, Edinburgh, Parijs, Hamburg, Leipzig en Wenen, waarvan aannemelijk is dat deze opleidingen een goede voorbereiding vormen op de Leidse master.

Verankeren van arbeidsmarktvoorbereiding in het curriculum

Zoals in voorgaande hoofdstukken is te zien, is er in het nieuwe curriculum op meerdere manieren aandacht voor het uitstroomprofiel van de studenten. Het gaat hierbij om aspecten van het curriculum (verplichte stage, aandacht voor *transferable skills*), om arbeidsmarktoriëntatie en mogelijkheden voor arbeidsmarktvoorbereiding (bijeenkomsten en facultair aanbod) en een omgeving waarin doelgericht netwerkmogelijkheden worden geboden (via netwerk van docenten en Afrika-Studiecentrum, onderwijsgroepen met professionals).

Marketingcommunicatiestrategie formuleren en implementeren

De heldere positionering en het aantrekkelijke profiel zullen in alle marketingcommunicatie worden doorgevoerd. In overleg tussen opleidingsvoorzitter en wetenschappelijke en ondersteunende staf wordt op maat een pakket activiteiten bepaald en opgezet om de naamsbekendheid te vergroten en de conversie te verhogen. De opleiding zal hierbij laaghangend fruit oogsten door aan te sluiten op bestaande initiatieven. Gedacht wordt aan een social media-strategie, waarbij de opleiding o.a. gebruikmaakt van het reeds bestaande LinkedIn-netwerk van alumni van de opleiding. Ook de evenementen van het Afrika-Studiecentrum en het netwerk van deze organisatie zullen de positie van de opleiding versterken.

7 Studentbegeleiding

- “De commissie heeft twijfels over de daadwerkelijke begeleiding tijdens de opleiding. Uit de gesprekken tijdens het bezoek bleek dat studenten die in hun bacheloropleiding niet in voldoende mate academische vaardigheden hadden verworven, geen extra begeleiding krijgen. De commissie raadt de opleiding aan hier waakzaam op te zijn.
- Het is de commissie niet duidelijk op welke wijze buitenlandse studenten begeleid worden bij het doorlopen van de opleiding. De commissie is van mening dat de opleiding hier een duidelijk beleid voor dient te hebben.
- De opleiding moet de studenten, bijvoorbeeld door middel van betere stageplaatsen en geformaliseerde stagebegeleiding, beter voorbereiden op een vervolg buiten de academische wereld.”

Met ingang van 2014-15 zal de studentbegeleiding verder worden verbeterd. Aan de start van de opleiding vinden er individuele en groeps gesprekken plaats met de studenten om

hun belangstelling, achtergrond, zwakke en sterke kanten te peilen en daar specifieke aandacht aan te besteden gedurende hun studie.

Het nieuwe scriptieseminar (zie hoofdstuk 2) biedt verder veel mogelijkheden voor een intensievere (individuele) begeleiding van de studenten, vooral ten aanzien van hun academische vaardigheden. Elke student volgt elke twee weken een seminarbijeenkomst waarbinnen de coördinatoren van het seminar eventuele knelpunten kunnen waarnemen en hier adequaat op kunnen reageren. Ook kunnen buitenlandse studenten binnen dit kader beter wegwijs gemaakt worden. Daarnaast zijn er persoonlijke gesprekken met de studietoelichting en met hun supervisors (voor stage of scriptie). Voor nadere informatie over (geformaliseerde) stage- en scriptiebegeleiding wordt verwezen naar elders in dit document (hoofdstuk5).

Tot slot zijn er de Leidse introductieactiviteiten voor instromende masterstudenten en de *career counsellors* binnen de faculteit en de Student Career Service van de Universiteit Leiden.

8 Communicatie

- “Volgens de commissie moet de communicatie tussen docenten onderling en de communicatie met studenten over onderwijsaangelegenheden verbeterd worden.”

Medewerkers/docenten

Het opleidingsbestuur stelt zich ten doel dat:

- De medewerkers weten en begrijpen wat het beleid ten aanzien van de opleiding is;
- De medewerkers in staat zijn om hier positief aan bij te dragen.

Onder medewerkers worden hier niet alleen alle docenten verstaan, maar ook de studietoelichting en de betrokken onderwijsadministratie.

Om dit te realiseren wordt ingezet op het structureren van de communicatie. Met ingang van 2014-15 is de interne communicatiestructuur als volgt:

- Het opleidingsbestuur organiseert een opleidingsoverleg aan het begin van elk studiejaar met vertegenwoordigers van de opleidingscommissie (OLC) en de examencommissie (EC). In dit overleg worden de algemene beleidslijnen voor het komende jaar besproken. Daarnaast zal dit gremium ook tussentijds afstemmen, onder meer om de agenda voor de afzonderlijke vergaderingen van het docentenoverleg vast te stellen (zie hieronder). Deze agenda's dienen mede als basis voor de jaarverslagen van de opleiding en van de examencommissie;
- Het opleidingsbestuur organiseert twee keer per semester een overleg onder de MA-docenten. Alle zaken die zijn besproken en besloten door de OLC, de EC en het opleidingsbestuur worden in dit overleg met de docenten besproken. Daarnaast kunnen ook docenten zelf kwesties met betrekking tot het onderwijs aankaarten en voorstellen tot verbetering aandragen. Tijdens dit docentenoverleg stemmen de docenten ook de jaarlijkse thematische invulling van de research seminars af.

De bij de opleiding betrokken staf is onderdeel van verschillende organisatieonderdelen (instituten binnen de Faculteit der Geesteswetenschappen en het Afrika Studiecentrum). De opleidingsvoorzitter is eindverantwoordelijk voor de opleidingsgerelateerde communicatie en stemt hiertoe waar nodig af met de hiërarchisch verantwoordelijken (wetenschappelijk directeuren, Directeur ASC, management OSZ).

Studenten

Ook voor de studenten zet de opleiding in op het verder structureren van de communicatie. Ook hier is de opleidingsvoorzitter eindverantwoordelijk en wordt deze gefaciliteerd door onder andere die dienst Onderwijs- en Studentenzaken (voornl. studiecoördinator). De OLC zal de communicatie naar studenten periodiek evalueren.

Basismiddelen voor studentinformatie die worden ingezet zijn:

- Studiegids: jaarlijks overzicht van vakken (inclusief leerdoelen, toetsing, onderwijsvormen e.a.);
- Opleidingswebsite: ontsluit informatie over roosters, reglementen, docent informatie, etc.;
- Blackboard: cursusgebonden communicatie tussen docenten en studenten
- E-mailcorrespondentie: uitnodigingen voor bijeenkomsten, attendering op (tussentijdse) organisatorische en administratieve onderwijszaken;
- Facebook: Nice-to-know-aankondigingen voor films, voorstellingen, stages, e.d. voor studenten onderling.

Verder organiseert de opleiding een aantal bijeenkomsten om mondeling belangrijke zaken toe te lichten en vragen te beantwoorden:

- Startbijeenkomst: toelichting op organisatie en contactpersonen (studiebegeleiding, OLC, examencommissie en verder praktische informatie (roosters, etc.);
- Scriptieseminars: kennismaking met verschillende scriptieonderwerpen en –begeleiders; toelichting op scriptieprocedures en scriptieproces;
- Bijeenkomst Afrikaverblijf (verplichte stage);
- Bijeenkomst arbeidsmarkt: zie hoofdstuk 3.

9 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

- “De commissie heeft vastgesteld dat in de scripties vaak maar één (geesteswetenschappelijke) discipline aan de orde wordt gesteld, terwijl de eindkwalificaties kennis en inzicht in meerdere (ook sociaalwetenschappelijke) disciplines omvatten. De opleiding kan dus niet garanderen dat alle eindkwalificaties behaald worden.
- Hoewel het proces van beoordeling nog niet duidelijk is vastgesteld, niet consequent wordt uitgevoerd, en beoordelingscriteria duidelijker vastgelegd moeten worden, kan de commissie wel instemmen met de becijfering van de scripties.
- De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over een adequaat toetsbeleid, maar dat administratieve documentatie van de beoordelingen verbeterd dient te worden.”

Interdisciplinariteit van de scripties

In aanvulling op hierboven beschreven verbeteracties, o.m. in relatie tot het curriculum, die zullen bijdragen aan het garanderen van het behalen van alle eindkwalificaties, stelt de opleiding de volgende maatregelen voor om ook in relatie tot de scripties voldoende interdisciplinariteit te waarborgen:

- Met ingang van 2014-15 vult de student aan het begin van het scriptieproces een scriptiebegeleidingsplan in (Thesis Proposal, bijlage 6). In dit plan geeft de student expliciet aan wat de hoofdlijnen van het onderzoek zijn en welke verschillende disciplines er in dit onderzoek betrokken zijn. Het scriptiebegeleidingsplan dient te worden goedgekeurd door de examencommissie alvorens de student daadwerkelijk onder begeleiding kan starten met de scriptie;
- Iedere scriptie binnen de opleiding wordt standaard door begeleid door twee docenten met verschillende disciplinaire zwaartepunten. De examencommissie wijst de begeleiders aan in overleg met de betrokken student en docenten;
- Met ingang van 2014-15 zal binnen het scriptiebeoordelingsformulier interdisciplinariteit één van de criteria van beoordeling vormen (zie bijlage 12).

Bovenstaande maatregelen borgen dat vooraf, tijdens en na afloop van scriptie aandacht bestaat voor voldoende mate van interdisciplinariteit van de scriptie.

Scriptiebeoordeling

Met de volgende maatregelen zorgt de opleiding ervoor dat de beoordelingscriteria duidelijker zijn vastgelegd en het proces van scriptiebeoordeling duidelijk is vastgesteld en consequent wordt uitgevoerd:

- Met ingang van 2014-15 is er een nieuw scriptiebeoordelingsformulier waarin de beoordelingscriteria duidelijk zijn vastgelegd. Het bestaat uit een facultaire standaard, waarop per opleiding beperkte aanvullingen kunnen worden gedaan (zie

bijlage 12). Het formulier volgt de competentie-indeling van de Dublin-descriptoren;

- Met ingang van 2014-15 zal in de voorgenoemde Scriptieregeling ook duidelijk zijn uiteengezet hoe het beoordelingsproces van de scripties verloopt. Er zal onder meer worden beschreven dat:
 - de twee begeleiders gezamenlijk het eindresultaat beoordelen door middel van het facultair vastgestelde beoordelingsformulier. De twee docenten doen een gezamenlijk voorstel voor één cijfer (en fungeren in de praktijk dus als één beoordelaar);
 - nadat de twee begeleiders hun gezamenlijke oordeel hebben geveld, de scriptie door een ('tweede') onafhankelijke beoordelaar binnen de opleiding (aangewezen door de examencommissie) wordt gelezen en beoordeeld, mede op basis van het beoordelingsformulier.
 - Op basis van deze twee oordelen wordt gekomen tot een gezamenlijk cijfer. Bij beperkte verschillen in het oordeel wordt het cijfer bepaald door de oordelen te middelen. Mochten er significante discrepanties bestaan tussen de oordelen van de beoordelaars (1,5 punt of meer) of mocht één van de beoordelaars het werkstuk niet voldoende bevinden, en kunnen zij derhalve niet tot een eensluidend oordeel komen, dan wordt de examencommissie op de hoogte gesteld en zal deze een aanvullende onafhankelijke beoordelaar aanwijzen.
- Tot slot voert de examencommissie jaarlijks herbeoordelingen uit van scripties, waarbij ernaar wordt gestreefd minstens 15% van het totale aantal MA-scripties te herbeoordelen. Daarbij toetst zij aan de eindtermen van de opleiding en aan de algemene kwaliteitseisen. Bij de keuze van de te controleren scripties houdt de examencommissie rekening met potentiële probleemgevallen, bv. scripties die met een 6 zijn beoordeeld, of scripties waarbij de verschillende beoordelaars tot te uiteenlopende oordelen zijn gekomen. Als de examencommissie tot een ander oordeel komt dan de beoordelaars zal dit niet tot verandering van het cijfer leiden, maar wel tot maatregelen om herhaling te voorkomen.

Toetshandleiding voor docenten

Met ingang van 2014-15 wordt voorzien in een facultaire Handleiding Toetsing & Beoordeling ten behoeve van docenten. Waar van toepassing schrijft de examencommissie hierop een beperkt addendum ten behoeve van specifieke aandachtspunten binnen de MA African Studies.

In aanvulling op de toetshandleiding voor docenten werkt de faculteit ook op andere punten verder aan de borging van toetskwaliteit in haar opleidingen en aan verdere ondersteuning en professionalisering van de examencommissies. Daaronder vallen bv. het opleveren van *best practices* of richtlijnen voor beoordeling van mondelinge presentaties en schriftelijke opdrachten, en voor het steekproefsgewijs (her)beoordelen van toetsen en eindwerkstukken.

Administratieve documentatie van beoordelingen

De opleiding heeft kennis genomen van de zorgen van de commissie omtrent de administratieve documentatie van de beoordelingen. Daar waar deze administratie nog niet

geheel op orde was, wordt met onmiddellijke ingang toegezien op het volgen van de volgende procedure (op hoofdlijnen).

De scriptiebegeleiders zorgen ervoor dat de originele beoordelingsformulieren ingeleverd worden bij de Onderwijs Administratie (OA). De beoordelingsformulieren zijn door beide begeleiders ondertekend. Wanneer de beoordeling binnen is bij de OA, voert deze het cijfer van de scriptie in in het onderwijsadministratiesysteem en bewaart deze de beoordelingsformulieren. Een digitale versie van de scriptie wordt opgenomen in het universitaire scriptierepositorium. De OA draagt er tevens zorg voor dat een digitale versie van de scriptie en van het beoordelingsformulier op de gemeenschappelijke schijf (J-schijf) wordt opgeslagen.

De cijfers van de overige vakken verwerkt de OA met uit uSis gegenereerde cijferlijsten. Deze cijferlijsten worden ondertekend door de docent van het vak, en bewaard door de OA. De tentamens, antwoordmodellen, beoordelingsformulieren (voor prestaties en werkstukken), studentwerkstukken en antwoorden worden gearchiveerd door de docenten op een aangewezen plek, alsook centraal digitaal op de J-schijf.

Conclusie

De masteropleiding African Studies heeft er alle vertrouwen in dat door de hier beschreven maatregelen de kwaliteit van de opleiding op termijn goed is geborgd. Daarnaast is zij ervan overtuigd dat het vernieuwde curriculum, mede door de versterkte samenwerking met het Afrika-Studiecentrum, een volledige, volwaardige en interdisciplinaire opleiding in de Afrikastudies biedt. De opleiding zal daarmee een aantrekkelijk en onderscheidend programma bieden waarmee zij haar instroom kan vergroten en een gezonde toekomst tegemoet gaat.

Bijlagen

1. Samenvatting aanbevelingen visitatiecommissie
2. Cursusbeschrijvingen nieuwe curriculum
3. Eindtermen
4. Standaard jaaragenda opleidingscommissie
5. Facultaire scriptieregeling
6. Thesis Proposal
7. Beschrijving rol van de stagedocent in BA- en MA-stages
8. Facultair format stageplan
9. Interim-evaluatieformulier stages
10. Eindevaluatieformulier stages
11. Beoordelingsformulier stages
12. Beoordelingsformulier scripties/theses

Van bijgevoegde Nederlandstalige formulieren/formats zijn m.i.v. 2014-15 ook Engelstalige versies beschikbaar.